

Praat erover als je twijfelt

Moedig gedrag online definiëren en stimuleren

Lesoverzicht

Activiteit 1: **Wanneer hulp invoeren**
Activiteit 2: **Meld het ook online**

Inleiding

Het is belangrijk dat kinderen snappen dat ze niet alleen zijn, wanneer ze content online zien waarbij ze zich ongemakkelijk voelen – vooral wanneer het lijkt alsof ze zelf of iemand anders gekwetst kan raken. Ze mogen nooit aarzelen om hulp te vragen aan iemand die ze vertrouwen. Het is ook goed dat ze weten dat er verschillende manieren bestaan om moedig te zijn en actie te ondernemen, van dingen uitpraten online tot het gebruiken van meldingstools online.

Doelstellingen leerlingen

- ✓ **Begrijpen** in welk soort situaties je hulp moet invoeren of erover praten met een volwassene die je vertrouwt.
- ✓ **Bedenk** welke mogelijkheden er zijn om moedig te zijn online en waarom volwassenen bij het gesprek betrekken belangrijk is.

Praat erover als je twijfelt

Woordenschat

Dapper: moedig; niet noodzakelijk onverschrokken, want mensen zijn heel moedig wanneer ze bang of nerveus zijn maar ze reageren toch positief.

Gehackte account: een online-account dat door iemand anders is overgenomen, zodat je er zelf geen controle meer over hebt.

Leerlingenbemiddeling: een stap verder dan een leerling die erover praat, is leerlingenbemiddeling, om zaken aan te pakken of te veranderen; ook opkomen voor jezelf en anderen; vaak beschouwd als een essentieel onderdeel van burgerschap.

Vertrouwen: sterke overtuiging dat iets of iemand betrouwbaar, oprecht of bekwaam is.

Wanneer hulp inroepen

Een advies dat steevast terugkeert in alle lessen geldt voor elke online-activiteit: komen kinderen iets tegen waarbij ze zich ongemakkelijk voelen of erger, moedig hen dan aan om erover te praten – ze moeten moedig zijn en erover praten met iemand die ze vertrouwen en kan helpen, ook u, de directeur of een ouder. Kinderen zouden dit moeten oppikken uit elke les, maar om zeker te zijn volgt, nu een gesprek in een gezin dat specifiek gericht is op het principe “erover praten als je twijfelt”. Hieronder vindt u een lijst met situaties waarin het uitpraten echt kan helpen.

Belangrijke opmerkingen

- 1. Kinderen worden al vele generaties lang onderwezen of geconditioneerd niet te ‘verklikken’, zodat dit is uitgegroeid tot een sociale norm, en experts in het voorkomen van pestgedrag hebben hard gewerkt om kinderen het verschil te helpen inzien tussen het “vertellen” en hulp inroepen. Help uw kinderen inzien dat steun zoeken wanneer er online kwetsende dingen gebeuren, niet hetzelfde is als “verklikken”; het gaat om hulp zoeken voor zichzelf of voor klasgenootjes wanneer iemand gekwetst wordt.*
- 2. Open communicatie bevorderen en kinderen eraan herinneren dat u er altijd bent om hen te steunen en om het op de juiste manier te melden.*
- 3. In onderstaande discussie moet u ervoor zorgen dat telkens als kinderen iets delen over momenten dat ze hulp van een volwassene hebben gezocht, het gesprek zo verloopt dat ze zich trots voelen en moedig dat ze iets hebben ondernomen, vooral omdat ze ervoor uitkomen voor hun klasgenoten.*

Doelstellingen

- ✓ **Erkennen** dat hulp zoeken voor jezelf of anderen een teken is van sterkte.
- ✓ **Hardop nadenken** over situaties waarin erover praten echt kan helpen.

Even praten

Dit is een lijst met situaties waarin je online kan terechtkomen. We kunnen ze misschien niet allemaal bekijken, want ik hoop dat je zal vertellen wanneer iets op die lijst jou doet denken aan een situatie waarin je terecht kwam en wat je toen hebt gedaan. Zo kunnen we samen over die situaties praten.

Even praten

1. **Vraag uw kinderen** om de lijst in stilte te lezen. Terwijl ze dat doen, vraagt u hen om na te denken of een van deze situaties hen ooit is overkomen, of ze hulp zouden vragen als ze in een van deze situaties terechtkwamen en of ze het al dan niet hebben gedaan.
  - Je had het vermoeden dat je account werd gehackt. (Discussiemogelijkheid: wat kun je doen om je account nog beter te beveiligen?)
  - Je had hulp nodig om je paswoord te onthouden.
  - Je wist niet zeker of iets al dan niet oplichting was, of dat je er misschien was ingetrapt. (Discussiemogelijkheid: wat zijn de waarschuwingssignalen?)
  - Iemand probeerde online iets met jou te bespreken waarbij je je ongemakkelijk voelde.
  - Je ontving een akelig bericht of commentaar van een onbekende. (Discussiemogelijkheid: wat maakt iets akelig?)
  - Je wilde iets bespreken dat iemand online vertelde en echt aardig OF echt gemeen was.
  - Je was bezorgd dat je misschien iets had gedeeld online wat niet mocht. Vertel ons enkel wat het was als je er goed bij voelt om dat te delen, maar als je dat niet doet, vertel ons dan toch maar hoe je erop reageerde.
  - Je stelde vast dat een klasgenoot een andere leerling online kwetste.
  - Je zag dat iemand ermee dreigde te vechten of iemand te kwetsen.
  - Iemand postte een fake profiel over een andere leerling.
  - Je was bezorgd over een andere leerling door iets wat gepost of ge-sms't werd. (Discussiemogelijkheid: soms is het moeilijk en dreig je je vriend boos te maken, maar is zijn veiligheid en welzijn niet belangrijker?)
2. **Vraag uw kinderen** te vertellen wat ze (niet) deden en waarom.
3. Laat ons over die situaties **praten**.

Lessen

Het lijkt misschien niet altijd zo, maar hulp inroepen als je niet zeker bent is moedig. Als je dat doet om jezelf of anderen te beschermen of te voorkomen dat je zelf of iemand anders gekwetst wordt, dat ben je tegelijk slim en moedig.

Praat erover als je twijfelt: Activiteit 2

Meld het ook online

Door een thuisapparaat te gebruiken om te tonen waar ze ongepaste inhoud en gedrag moeten melden in apps, bekijken u en uw kinderen diverse soorten content, beslissen jullie of het moet gemeld worden en praten jullie over het waarom.

Doelstellingen

- ✓ **Zich** bewust zijn van de onlinetools om misbruik te melden.
- ✓ **Overwegen** wanneer je ze moet gebruiken.
- ✓ **Praten** over waarom en wanneer je misbruik moet melden.

Even praten

Wanneer er online gemene en andere ongepaste zaken opduiken, dan hebben mensen verschillende mogelijkheden om te reageren. In de laatste activiteit hadden we het over de belangrijkste mogelijkheid: erover praten met iemand die je vertrouwt. Een andere mogelijkheid is het melden aan de app of service waar je de inhoud hebt aangetroffen, wat kan helpen om de inhoud te verwijderen. Het is belangrijk om onlinemeldingstools te leren gebruiken.

Kinderen moeten het gewoon worden om een screenshot te nemen van gesprekken of activiteiten die kwetsend of verdacht zijn alvorens de blokkerings- en meldingstools te gebruiken (anders is de activiteit misschien niet meer zichtbaar). Dit zorgt ervoor dat vertrouwde volwassenen kunnen zien wat er is gebeurd en het probleem kunnen helpen oplossen.

Activiteit

Wat je nodig hebt:

- Hand-out: werkblad "Meld het ook online!"

1. Zoek hoe je een probleem meldt

Neem zo veel mogelijk apparaten waarover je thuis beschikt. Zoek samen de tools in minstens drie thuisgerelateerde accounts om ongepaste inhoud of gedrag te melden.

2. Bekijk de scenario's

Bekijk zeven situaties op het werkblad.

3. Zou je dit melden?

Vraag kinderen om te vertellen of zij deze inhoud zouden melden; vraag hen daarna om te zeggen of ze het niet zouden melden.

4. Zo ja, waarom?

Er is niet één juiste reactie of aanpak. Zorg ervoor dat kinderen dit weten voor u met de discussie start.

Lessen

De meeste apps en apparaten hebben tools om ongepaste inhoud te melden en/of te blokkeren, en het kan de betrokken mensen, hun community en de platformen zelf helpen als we die tools gebruiken. Voor je ongepaste inhoud blokkeert of meldt, is het altijd verstandig om een screenshot te nemen zodat je een bewijs hebt.

Report it online, too

Laat uw kinderen elk van de onderstaande scenario's lezen en vraag hen of ze het zouden melden aan de app of service waarin ze ze hebben aangetroffen. Laat hen voorbereiden en uitleggen waarom ze het al dan niet zouden melden, en bespreek daarna die keuzes.

Opmerking: er is niet één juiste keuze en daarom is erover discussiëren zinvol.

Niemand mag zich slecht voelen over de gemaakte keuze. Zelfs volwassenen weten niet altijd wanneer of hoe ze iets moeten melden.

Situatie 1

Een leerling post een groepsfoto op een publieke account en jij haat de manier waarop je op de foto staat. Zou je die foto melden of niet? Hoe kun je reageren?

Situatie 2

Iemand maakt een account aan van een leerling en gebruikt diens naam en foto. Die persoon heeft een meme gemaakt van de foto en er een snor en andere vreemde gezichtskenmerken bij getekend, waardoor de foto een grap lijkt. Zou jij de account melden of niet?

Situatie 3

Iemand post een heleboel gemene commentaren over een leerling uit jouw school zonder diens naam te gebruiken, maar jij denkt te weten over wie het gaat. Zou jij die commentaren melden of niet?

Situatie 4

Een leerling creëert een account met de naam van je school in de schermnaam en post foto's van leerlingen met commentaren die iedereen oppikt. Sommige zijn complimenten, andere zijn gemeen tegenover leerlingen. Meld je de gemene commentaren, de hele account of beide?

Situatie 5

Op een nacht merk je dat een leerling online een commentaar heeft gepost met de mededeling dat ze de volgende dag gaan vechten met een andere leerling in de eetzaal. Meld je dat onlinecommentaar of niet? Meld je het bij de leerkracht of directeur de volgende dag of niet? Of beide?

Situatie 6

Je bekijkt een cartoonfilmpje en plots verschijnt er vreemde inhoud die duidelijk niet geschikt is voor kinderen en je voelt je er ongemakkelijk bij. Meld je het of niet?

Situatie 7

Je speelt een onlinespel met vrienden en iemand die niet meespeelt, begint met jou te chatten. Die persoon is niet gemeen of zo, maar je kent hem niet. Negeer je die persoon of meld je het?